

Kodu-uurimine: hobi ja harrastusteadus

Eesti kodu-uurimise Selts

Andrus Ristkok, 2013

Pikaaegne rahvuslik traditsioon

- P Algas tehti balti-saksa haritlaste poolt 17.saj.
- P Seejärel nn ärkamisaja tuntud tegelased (O.W.Masing, J.Hurt, J.Jung, M.Veske)
- P 20.saj vahetusel EÜS, EÕS, EKS, ERM
- P Tartu Ülikooli metoodiline töö
- P Maakondade kirjeldustöö - koguteos "Eesti"
- P "Eesti Entsüklopeedia", 1.-8. köide
- P EKUS asutamine 1939.a.

Kodu-uurimise edasine käekäik

- P Keerulised olud sõja-aastatel
- P Kodu-uurijad eksilis
- P TA kodu-uurimise komisjon 1958.aastast
- P Lai allorganisatsioonide võrk nõukogude ajal, agar trükitegevus
- P Kodu-uurimine koolides: uurimistöode konkursid ja üleriigilised konverentsid
- P EKUS taasasutamine 17. jaan.1990
- P EKUS Aastaraamat

Miks kodu-uurimisega jätkuvalt tegeldakse?

- P hangib ja loob uut infot meie eluümbrusest ja teeb selle teistelegi kättesaadavaks,
- P aitab inimest "paigutada" tema igapäevasesse elukeskkonda
- P pakub rahuldust elutervele uudishimule,
- P rahuldab inimeste identifitseerumis (samastumis-) tarvet
- P loob enesekindlust ja turvatunnet,
- P ohjeldab vöörandumist,
- P võimaldab teostada enda annet ja võimeid vaimutöös,
- P on sisukas ja viljakas harrastusala

Uurimise sihid on ajas muutunud, nii nagu ka võttestik...

- P Balti-saksa uurijad tahtsid teada saada, kes ja mis on see rahvas ja maa, mis nende kodumaaks on kujunenud
- P Edaspidi põhitähelepanu ennekõike oma koduümbruse süstemaatilise vaatluse ja kirjeldamise võtetele, selle kujunemisloole, aga samuti omaenda päritoluloole
- P Tänapäeva uurijal on kasutada rohkesti aegade jooksul talletatud abimaterjale, ning taustapildi kokkusaamine sootuks hõlpsam

Kodu-uurimises on aja jooksul kujunenud siiski teatud osa selliseid töövõtteid ja põhimõtteid, mida tuleb pidada selle töö klassikaliseks n.ö. tarkvaraks

Uuringul enamasti kaks mõeldavat laadi:

- koha-uuring...
- teema-uuring...

Uuring toimub etapiti:

1. Taustapildi kokkupanek (paikkond, isikud, sündmused, ajajärgu või nähtuse iseloom)
2. Ülevaade valdkonda käsitlevatest trükistest, käsikirjadest ja veebidest
3. Kokku koguda ja korrastada enda kogutud andmefragmendid
4. Uurija enda materjalikogumine
5. Kogutud teabevaramu süstematiseerimine
6. Säilikute ja uurimisandmete vormistamine avalikult kasutatavaks materjaliks
7. Andmevaramu ning esemekogude säilitamine

Uurimise menetlus

Kirjandust selle kohta:

- P 1966: “Kodu-uuriija käsiraamat”
- P 2004: “Küla kodu-uuriija kukeaabits”
- P 2009: “Kodu-uuriija teejuht”
- P EKUS väljaanded (Teabekogumikud, Aastaraamat, metoodilised juhtnöörid)
- P Veebimaterjal

Andmeallikad

Põhjatud arhiivid:

P Riigi-, omavalitsus- ja eraarhiivid
Need on seadusega korrastatud asutuste hoida usaldatud dokumendikogud

P Muud dokumendikogud:

- ▶ muuseumides
- ▶ raamatukogudes
- ▶ asutustes

Andmeallikad

Internet kui päratu andmeallikas:

- P *Arhiivi infosüsteem AIS*
- P *Perekonnaloo arhiivikogu SAAGA*
- P *Raamatukogude kataloogid*
- P *Muuseumid ja nende andmebaasid*
- P *Eesti ajalooarhiivi andmebaasid*
- P *Teadusasutuste digiandmebaasid*
- P *Eesti folkloristide server HALDJAS*
- P *Välis-Eesti veebiallikad*
- P *Kaardimaterjalid*

Mida teeb Eesti Kodu-uurimise Selts?

- P Metoodiline juhendustöö: loengud, juhendmaterjalid, õppepäevad (arhiivipäevad)...
- P Andmete digitaliseerimine ja koondamine andmebaasidesse (veeb, andmepangad jmt.)
- P Töö noorte kodu-uurijatega: noorgiigid, ühisekspeditsioonid, kodu-uurimistööde konkursid ja üle-Eestilised konverentsid.
- P Püsitemadega tegelemine: külatoimkond
- P Uute (vähe uuritud) teemade üles võtmine: religiooni osa eestlaste elus jpt.
- P Aastaraamatu väljaandmine
- P Koostöö sõsarseltsidega

EKUS kodulehekülg: www.ekus.ee

Veeb tasapisi kosub... Sealt võib juba leida:

- viiteid (linke) veebist leitavate andmekogude juurde,
- infot sündmuste kohta,
- EKUS liikmete ja teiste kodu-uurijate uudisväljaannete bibliograafiat alates 1998.a.

jpm.